

Femei deosebite în scripturile evreiești - Ima Şalom אִמָּא שְׁלוֹם , o femeie care le-a ținut piept bărbaților din jurul ei [anul 5783]

Ima Şalom este o altă femeie excepțională și extrem de învățată care este amintită de câteva ori în Talmud înfruntând pe unii din marii înțelepți din jurul ei. Ea aparține celei de a doua generații de Tana'im (învățați din Mişna) și a trăit între distrugerea celui de al doilea templu și revolta lui Bar Cohva, la sfârșitul sec. 1 și începutul sec. 2. Ea provenea dintr-o familie aristocrată. Tatăl ei a fost renumitul președinte al Sanhedrinului (Sinedriul) Raban Şimon ben Gamliel (Bătrânul), strănepotul lui Hilel Bătrânul, iar fratele ei un alt înțelept renumit, Raban Gamliel Deyavne, cunoscut din greacă ca Gamaliel II, de asemenea președinte al Sanhedrinului. Soțul ei a fost un alt înțelept renumit, Rabi Eliezer ben Hyrkanos, poate cel mai mare dintre cei cinci elevi renumiți ale uriașului Raban Yohanan ben Zachai, care după distrugerea templului a reorganizat Sanhedrinul la Yavne și a reînnoit iudaismul fără templu. Multe din evenimentele descrise despre Ima Şalom în Talmud sunt legate de fratele ei, de soțul ei sau de amândoi.

Judecătorul corupt

Prima poveste apare în Talmud, în tractatul Şabat 116:b și este despre o conspirație provocată de ea și fratele ei ca să dezvăluie faptul că un filosof și judecător creștin ia mită. Ima Şalom și fratele ei, Raban Gamliel au apărut în fața acestui filosof-judecător prefăcându-se că este un conflict de moștenire între frate și soră. Ea a venit singură la judecător și l-a mituit cu o lampă de aur. Judecătorul s-a pronunțat în favoarea ei spunând să împarte moștenirea. Raban Gamliel i-a spus atunci că în legile noastre scrie că dacă este un frate și o soră, fratele moștenește. Filosoful i-a răspuns: „De când voi ați fost expulzați din țara voastră, Toraua lui Moșe a fost suspendată și schimbată cu o altă carte în care scrie că fratele și sora moștenesc egal”. A doua zi Raban Gamliel i-a adus ca mită un măgar libian. Judecătorul a schimbat sentința în favoarea lui, spunând: „Uite-te la sfârșitul cărții, acolo scrie că nu am venit să scot sau să adaug la legea lui Moșe, iar apoi scrie că dacă este un frate și o soră, fratele moștenește. Ima Şalom a venit la judecător spunându-i: „Luminează-ți spusele ca o lampă”. După ea a venit fratele ei, Raban Gamliel adăugând aluzii despre mită: „A venit măgarul și a lovit cu piciorul lampa”.

Interesant că filosoful se folosește de un verset din Evanghelia: „Să nu credeți că am venit să desființez Legea sau Profetii, n-am venit să desființez ci să împlinesc ...” (Matei 5:17). În orice caz este probabil una din singurele citate din Evanghelia în Talmud. Mulți care cunosc Noul Testament au remarcat că filosoful întoarce sensul frazei pe dos schimbând un singur cuvânt: în loc de *ci*, el spune *sau*. Una dintre posibilități la această răsturnare este că filosoful a citat din memorie și s-a încurcat. Altă posibilitate este că el a făcut-o intenționat. După opinia unor teologi moderni, mai este o a treia posibilitate că Matei a greșit când l-a citat pe Ieșu. El a vorbit în aramaică. În această limbă, ca și în ebraică *ela* אֵלָא înseamnă *ci*, iar *la* לָא se adaugă la negare „nu ... și nu”. Matei poate nu l-a auzit bine pe Ieșu sau chiar s-a încurcat între cele două prepoziții în aramaică.

Cuptorul lui Achnai תנורו של אכנאי

Aceasta este una din cele mai renumite povești din Talmud în care este o controversă uriașă despre problema dacă oamenii pot stabili halachot (reguli religioase) sau acestea aparțin exclusiv lui Dumnezeu. În fond, este vorba despre baza Toraei Orale. La această confruntare participă mai mulți înțelepți, printre care și cei din familia lui Ima Șalom. În această confruntare s-a mai stabilit un lucru extrem de important – în situație de dispută, ceea ce determină ca o regulă să devină lege este opinia majorității înțelepților care participă la această confruntare. Chestiunea majorității s-a hotărât în urma acceptării regulilor Casei lui Hilel și respingerea ale celor ale Casei lui Șamai care s-a stabilit de majoritatea Sanhedrinului, după reprimarea rășcoalei contra romanilor care a avut loc după distrugerea templului care a fost efectuată mai ales de adepții Casei lui Șamai. Iar posibilitatea de a da unor persoane dreptul de a stabili legi egale cu Toraua se bazează, după midraș, pe versetul din Deuteronom 30:12 „Nu este în ceruri” לא בשמים היא, spuse de Dumnezeu prin intermediul lui Moșe.

Un alt lucru care s-a stabilit ca regulă este că s-a terminat vremea minunilor și lumea este condusă prin legi care pot fi schimbate sau actualizate de înțelepți cu o majoritate valabilă.

Totul a început de la o divergență legată de probleme de puritate și impuritate în legătură cu un cuptor, cunoscut sub numele de „Cuptorul lui Achnai”. Toată povestea apare în Talmud, tratatul Bava Meția 59:b și este doar un fragment dintr-o discuție mai amplă numită *onaat devarim* אונאת דברים, adică „frauda lucrurilor”, dar care se referă la jignirea cuiva cu care nu ești de acord chiar dacă el a făcut ceva bun. Nu ai voie în nici un caz să te porți în felul acesta. Această jignire este văzută ca o fraudă bazată pe versetul „Să nu-l înșeli pe semenul tău și să te temi de Dumnezeu, fiindcă eu sunt Domnul Dumnezeuul tău” (Leviticul 25:17). Pe de o parte stătea Rabi Eliezer ben Hyrkanos, iar pe partea cealaltă un grup de *tanaim* înțelepți. Bineînțeles, s-a hotărât ca hotărârea majorității să fie adoptată. Rabi Eliezer ben Hyrkanos n-a vrut să accepte verdictul, așa că el a fost excomunicat, o pedeapsă extrem de gravă.

Tot acolo se mai povestește că Raban Gamliel, președintele Sanhedrinului și fratele lui Ima Șalom, călătorea cu vaporul și marea era extrem de tulburoasă și el a atribuit acest lucru justiției care i se face în urma purtării lui grave față de Rabi Eliezer ben Hyrkanos pe care l-a jignit prin excomunicarea lui nedreaptă. El a spus: „Doamne, Dumnezeule, Tu știi doar că nu în cinstea mea am făcut-o și nu în cinstea tatălui meu, ci în cinstea Ta, ca nu cumva să fie divergențe în Israel”. Atunci marea s-a potolit.

În această uriașă dispută. Ima Șalom era într-o poziție extrem de complicată. Pe de o parte, stătea fratele ei celebru, președinte al Sanhedrinului, strănepot al bătrânului Hilel, Raban Gamliel și pe de altă parte adversarul său faimos, soțul ei iubit și unul din marii învățați al epocii, Rabi Eliezer ben Hyrkanos. Ea era încurcată în această dispută până peste cap și chiar a participat în mod activ la ea. Ima Șalom era foarte îngrijorată ca soțul ei nu cumva să se așterne pe jos închinându-se la rugăciunea de Tahanun la care se obișnuia așa. Ea îl supraveghea constant ca el să nu facă acest gest. Într-o zi și-a îndreptat atenția spre un sărac care bătea la ușa sinagogii și nu a observat că soțul ei a căzut pe burtă la rugăciune. Când ea a văzut aceasta, i-a spus: „Scoală-te că deja l-ai omorât pe fratele meu”. Atunci s-a auzit sunetul unui șofar care venea din casa lui Raban Gamliel, anunțând moartea lui. După aceea Rabi Eliezer a întrebat-o: „De unde știi că rugăciunea mea l-a omorât pe fratele tău?” Ea i-a răspuns: „Așa știam din casa tatălui tatălui meu (adică Hilel): „Toate porțile se închid în afara porților jignirilor-fraudelor”. Ea se referă că amândoi frați vin din aceeași casă și dacă ea cunoștea această poruncă de a nu jigni un înțelept care își dă părerea chiar dacă ea nu este corectă sau valabilă, așa și fratele ei Raban Gamliel trebuia să țină minte de acasă, încă de la bunicul și nu să-l jignească așa pe Rabi Eliezer.

Când a murit Rabi Eliezer erau la el Rabi Akiva și prietenii lui și imediat i-au dezlegat excomunicarea „Rabi Iehoșua a stat în picioare și a spus „S-a dezlegat excomunicarea, s-a dezlegat excomunicarea” (Talmud, tratatul Sanhedrin 68:a).

[Grandoarea lui Ima Șalom, dorința ei de a face dreptate, dar și respectul față de legi chiar dacă sunt aplicate celor mai iubiți semeni, dovedesc o personalitate excepțională, o femeie puternică și independentă care alege calea bună chiar dacă îi pierde pe cei dragi.](#)